Hezkidetzaren zutabeak. Bigarren Hezkuntza

PENTSAMENDU KRITIKOA SEXISMOAREN AURREAN

Irakasgai eta material guztiak, testu-liburuak, narrazioak, gustatzen zaizkien abestiak, bideo-jokoak, telebista-saioak, filmak eta abar generoaren ikuspegitik **aztertzea**.

Haien jarrerak **autoebaluatzea**, genero-estereotipoei eta sexismoari dagokionez, berdintasunezko nortasuna eraikitzearren.

EMAKUMEEN JAKITURIAREN INTEGRAZIOA ETA HAIEN EKARPEN SOZIALA ETA HISTORIKOA

Androzentrismoaren kontzeptua sartzea.

Emakumeen bistaratze-gabeziaren kausak **aztertzea**.

Gaietako bakoitzean izen handiko emakume nagusiak **ezagutzea**.

Emakumeek gizateriari egindako ekarpenei buruzko ikerketa txikiak **egitea**. Mugimendu feminista eta egungo emakumeentzako eta gizonentzako lorpenak ikasten **hastea**.

Kristalezko sabaia, soldata-arrakala eta lanaren sexu-banaketa gisako kontzeptuak **ikastea**.

HIZKUNTZAREN ERABILERA EZ-SEXISTA

Hizkuntzaren erabilera ez-sexista orokortzea.

Hizkuntzaren erabilera ez-sexista **sakontzea**. Maiz testu-liburuetan, kazetaritza-testuetan eta abar agertzen den "jauzi semantikoaren" kontzeptua **txertatzea**.

Hizkuntzaren bilakaera **aztertzea**, baita ahozko eta idatzizko hizkuntzaren arteko aldeak, gaztelaniaren eta euskararen idatzizko normalizazio, RAEk hizkuntzaren erabilera ez-sexistaren aurka duen jarrera eta beste aditu batzuek hizkuntzaren erabilera ez-sexistaren alde duten jarrera.

GATAZKEN KONPONKETA BAKETSUA

Gure emozioak, erreakzioak eta gatazken aurrean ditugun estrategiak **ezagutzea**.

Eztabaidatzen eta hitz egiten **ikastea**; entzuten ikastea.

Bereziki zaurgarriak diren pertsonekiko enpatia **praktikan jartzea**.

Eskola-jazarpenari buruz **gogoeta egitea**, genero-ikuspegitik, eta, hartara, jazarpenaren kontrako aktibista bihurtzea.

Berdintasunezko maskulinitateei buruz eta feminitate ahaldunduei buruz **hitz egitea**.

Inguruneko kultura-produktuetan (filmetan, nobeletan, bideo-jokoetan, abestietan eta abar) maskulinitateen eta feminitateen eraikuntza **aztertzea**.

AUTONOMIA PERTSONALA ETA INDEPENDENTZIA EKONOMIKOA

Etxeko esparruan:

Pertsona bakoitzak etxeko zereginetan egiten duen ekarpena **aztertzea**, emakumeak eta gizonak bereizita, eta emakumeek eta gizonek etxeko zereginetan astean ematen dituzten orduak kalkulatzea.

Etxeko zereginak **ikastea eta egitea**: janaria, arropa, espazioen higienea, txukuntasuna, erabilera publikoko materialen zaintza, ikasgela espazio jasangarri gisa.

Sexuen araberako lanaren banaketaren kausak **ikertzea eta aztertzea**, produkzio-lana/erreprodukzio-lana, erantzukizuna inguruko pertsonen eta mendekotasuna duten pertsonen zaintzan, gurasotasun erantzunkidea eta berdintasunezkoa, amatasun boluntarioa.

Erantzukidetasun-gabeziarekin lotzen diren gatazkak **aztertzea**.

Lanbide-esparrua:

Sexuaren araberako lanaren banaketari buruz eta ikasketen eta lanen aukeraketari buruz **ikastea**, soldata-arrakala, kristalezko sabaia, amatasun eta aitatasun baimen berdinak eta besteren ezinak.

Lan-munduko desparekotasunaren historia **aztertzea**, lanbide arloan estereotipoak apurtu dituzten emakumeen eta gizonen erreferenteak, lanean berdintasuna aldarrikatzen aitzindariak izan diren emakumeak, mugimendu feminista, emakumeak irakaskuntzan sartzeko aldarrikapena, lan-munduko estereotipoen ikerketa konparatzaileak, eta abar.

ESPAZIOAK IKASTETXEAN, ESKOLAZ KANPOKO JARDUERAK ETA JARDUERA OSAGARRIAK

Ikastetxeetako espazioak, batez ere **jolastokiak**, historikoki mutilek hartu izan dituzte baloi bidezko **lehia-jolasetarako** —batez ere futbolean aritzeko—; hartara, ikastetxeko mutil gutxiengo batek okupatu ditu espazio horiek.

Ikastetxeetan, beste mota bateko jolastokien proiektu arrakastatsuak daude, eta behar-beharrezkoa izango da hezkidetza-jolastokien estrategia horiek nabarmentzea: lehia-jolasak ezabatzea eta lankidetza-jolasak egitea; kantxaren erabilera orokorra proposatzea, neskek zein mutilek jolas-garaian jarduerak egin ahal izan ditzaten; solaserako zonak planifikatzea; taldean atseden hartzekoak; lasaitasunez paseatzeko lekuak; harremanetarako lekuak; mahai-jokoetan aritzeko lekuak. Oro har, zementu gutxiago eta natura gehiago.

Era berean, **eskolaz kanpoko jarduerak edo jarduera osagarriak** planifikatu beharko dira, neskek zein mutilek jarduerak partekatu ahal izan ditzaten, kanpoan utzita historikoki emakumeak diskriminatzen dituzten kirolekin lotzen den guztia, edo neskak txiki-txikitatik hipersexualizatuta dauden ikuskizunekin lotzen den guztia. Hori dela eta, eskola-jaialdiak, inauterietako mozorroak eta abar berraztertu beharko dira, ekintza horien bidez ere berdintasunaren alde eta estereotipoen aurka lan egin dadin.

BERDINTASUNEZKO HEZKUNTZA AFEKTIBOA ETA SEXUALA

Nerabezaroko aldaketa fisiologikoak eta psikologikoak **ikastea**.

Norberaren gorputza komunikazio- eta plazer-iturri gisa **onartzea**.

Erakarmen erotikoan gustuen aniztasuna **errespetatzea**.

Edertasunaren eredu estetikoak **aztertzea**.

Fisiologia maskulinoa eta femeninoa **ezagutzea**, anatomia.

Harreman pertsonaletan eta sexualetan etika **transmititzea**: adostasuna, plazer partekatua, osasun sexuala, leialtasuna, berdintasuna eta elkarrekiko zaintza. Egoera gatazkatsuak enpatiatik eta gainerakoen eskubideak onartzetik **konpontzea**. **Lankidetzan jardutea eta laguntzea.** Iruditeria erotikoa aniztasunetik eta ez-sexismotik **eraikitzea**. Berdintasuna **onartzea**, genero-indarkeriaren prebentzio gisa. Maitasuna: maitasun motak, analisia kritikoa. Mito erromantikoen dekonstrukzioa. Desberdintasunak nesken eta mutilen sexualitatean. Genero-indarkeriaren arloan dauden baliabideak hurbiltzea.

Maitasun erromantikoaren mitoen **dekonstrukzioa**. Nesken eta mutilen sexualitatean dauden aldeak **onartzea**.

Sexu- eta erreprodukzio-osasunaren arloko baliabideak **hurbiltzea**.

Sare sozialen erabilera etikoari buruz **eztabaidatzea**.

Pornografia emakumeen kontrako indarkeriatzat **jotzea**.

INDARKERIA MATXISTAREN PREBENTZIOA

Adinean zenbat eta gehiago aurrera egin, orduan eta gehiago **bistaratzen** dira egon daitezkeen desparekotasunak eta genero-**diskriminazioak**, eta hor lan egin beharko dugu, desparekotasun eta diskriminazio horien dekonstrukziorako.

Funtsezkoa da **gorputza eta mugak lantzea**, baita maitasun-adierazpenak emateko eta jasotzeko nahia ere.

Nahitaezkoa da **autozaintza** lantzea, nesken zein mutilen artean.

Mutilen artean, oso lotuta egongo litzateke jolasen bidez sor daitezkeen arrisku-jokabideekin. Era berean, oso lotuta egongo litzateke **emozioen munduarekin**, geure burua zaintzera eramaten gaituzten sentimenduen eta emozioen adierazpenarekin. Azkenik, generoaren ikuspegitik, **ondo tratatzearen** alderdiak jorratu beharko dira (entzutea, zaintzea eta baloratzea), baita **gaizki tratatzea** definitzen duten alderdiak ere (iraintzea, mespretxatzea, gutxiestea).

Genero-indarkeriaren prebentzioan lan handia egin da, batez ere arreta neskengan jarrita. Hala ere, funtsezkoa da ikuspegia aldatzea eta arreta mutilengan jartzea, mutilek problematika horretan duten zereginean hain zuzen ere. **Emakumeen aurkako indarkeria-egoerekiko enpatia** sustatu behar da; esate baterako, neska bati jolas-garaian galtzak jaisten dizkiotenean, garrantzi handikoa da neskek zein mutilek jokabide horiek baztertzea neska horrekiko enpatiaren bitartez. Desparekotasunarekiko eta emakumeen aurkako indarkeriarekiko **enpatian** heztea funtsezkoa da desparekotasun eta indarkeria hori desagerrarazteko.

Garatu beharreko **edukiak**:

- Feminitate ahaldunduak
- Berdintasunezko maskulinitateak
- Feminitate ahaldunduak
- Berdintasunezko maskulinitateak
- Sare sozialen erabilera generoaren ikuspegitik
- Zibermatxismoa
- Maitasun erromantikoa
- Mikromatxismoak
- Genero-indarkeriaren gaineko mitoak
- Ziberindarkeria: sexting, sextortsioa, gromming, pornomendekua, ciberstalking
- Maitasun erromantikoaren mitoak
- Genero-indarkeria eskolaren ingurunean
- Harreman osasuntsuak versus harreman toxikoak
- Emakumeen genitalen mutilazioa
- Sexu-indarkeria bikote-harremanetan
- Genero-indarkeria gaueko aisialdiko espazioetan
- Posible dira bestelako harreman afektiboak eta sexualek